

Mira Kokkonen-Isola on lähettänyt äitinsä Hannan s. Leinosen kuvia.

Iijärven Kosken Leinosen Selma sylissä poikansa Matti, vieressä tytöt Hanna, Eila ja Helvi. Oikealla on Johannes, Heikki-isännän veli. Kuva vuodelta 1922.

Iijärven Kosken Leinosten Hilja vasemmalla ja Hilda oikealla, keskellä tuntematon tyttö vuonna 1910.

Elämää Kalinkummussa XI

Korkealla koivun hangassa

Romaaneja oli liikkeellä melkoisesti, he kiertelivät paikkakunnalta toiselle hevosajopeleissään. Muistan kaksipyöräiset rattaat täynnä aikuisia ja lapsia, joskus oli kahdet, kolmetkin rattaat porukassa. He kävivät taloista pyytämässä ruokaa. Lahdenpohjassa heitä näkyi usein ja Kalinkummussakin heitä kierteli. Pojanviikarit huutelivat, keskenäänkö vai heille, erittäin rumasti. Värssy jäi mieleeni, vaikk'en sitä olisi tohtinut ääneen sanoa – kyytiä olisi tullut.

Roope ja Anni Saikkosella oli iso maatalo karjoineen, viljelyksineen ja puutarhoineen. Siellä kasvoi ainoana paikkana silloisessa varhaislapsuudessa marjapensaita ja omenapuita. He olivat iloinen, naurava aviopari, lapsia ei ollut. Anni paistoi ihania kakaroita ohra- ja uhoista ja Roope veteli haitaria. Meitä penskoja he pitivät kuin ominaan. Olin kärpästen ajaja lehmistä. Tauno-veli soitteli Roopen kanssa, ja sai häneltä opetusta haitarin soitossa. Tässä ystävällisessä talossa romaanit tapasivat Kalinkummussa ollessaan yöpyä.

Kerran taas Helvin, Mairen ja minun siellä ollessamme oli ilta jo tulossa, kun romaaneja ajoi pihaan iloisena hässäkkänä ja voi että tuntui jännittävältä! Eipä aikaakaan, niin kohta soi Roopen haitari ja tanssit pantiin pystyyn. Olisin mielelläni jäänyt katsomaan ja Mairen teki kovasti mieli mennä tanssia opettelemaan, mutta Helvi nosti varoittavan sormensa ja sanoi: "Mitähän äitikin sanoisi?" Niin läksimme kotiin, olin pettynyt ja kai Mairekin oli.

Saikkosen talo sijaitsi mäellä peltojen ja metsän reunassa, se oli hir-

sistä rakennettu ja maalaamaton. Sisällä siellä oli iso pirtti, ja mahdolloman iso uuni helloineen. Uuninpäällys varsinkin oli mielestäni ihmetyksen aihe: sinne sopi 3-4 ihmistä nukkumaan vierekkäin. Näyttipä siellä olevan tynnykin, varmaan Roopeisännän päiväunipaikka! Ihmettä oli vielä, kun sinne johti oikeat portaat, joita pitkin voi pystyssä kävellä.

Pirtissä oli lisäksi leveä, päästä vedettävä puusänky, laakea pöytä, höyläpenkki, ym. tarpeelliset tuolit ja komuutit. Talossa oli myös iso kamari, joka oli kylmä talvisin. Se herätti minussa kiinnostusta jo siksi, että kynnyksellä oli melkoisen korkea,

ainakin kahden hirren korkuinen. Miksi kynnyksellä oli niin korkea, ei minulle selvinnyt. Huoneessa herätti erityisesti hu-

miota siro keinutuoli, joka keinoi omissa raiteissaan, ts. jalasten alle oli tehty niihin sopivan pitkä, kaareva alusta, jossa kulki kaksi vajeria. Näin keino kiikkui juuri missä pitikin. Myöhemmin se oli tuotu pirttiin. Oli onnea saada kiikkua siinä!

Lehmille ja kärpäsilä kyytiä

Pihapiiri käsitti kaikki tarpeelliset ulkorakennukset. Yhdessä pihan nurkassa olivat navetta ja talli hevosta varten. Lehmä oli 4-5 ja ikäni muistan sen kamalan päivän, kun emäntä määräsi Mairen ja minut paimentamaan lehmä, kun olimme jättäneet veräjän auki. Lehmät intoutuivat juoksemaan hännät pystyssä, utareet heiluen oijen yli, eivätkä olleet paimenista tietäkkeen, vaikka kuinka kiljuimme ja koivunoksalla uhkasimme. Kerkesin siinä ajatella, ettei Annillekaan voi mennä sanomaan, kun omia jälkiämme siinä korjasimme, mutta Maire oli eri mieltä ja juoksi taloon kertomaan. No, lehmät ajettiin takaisin metsään. Se oli minusta merkillistä ja helpottavaa, ettei Anni meitä yh-

tään torunut, mutta lehmät saivat kyytiä!

Muutoin vakituinen työni oli tulla kesällä kello yksi lypsylle kärpäsiä ajamaan. Tunnollisesti yritin viran hoitaa, vain kerran en viitsinyt oikein helteellä lähteä. Silloin Anni oikaisi minua tosi napakasti. Syksyllä sain palkaksi valita Matihaldin kangaskaupasta mekkokankaan. Kankaan Anni vei ompelijalle.

Kylälle menevän kujan sivulla oli pieni, musta hirsitönö, paja, jonka ahjo ja palkeet jäivät mieleeni. Roopen kilkutus sieltä joskus kuului. Alas pikkujoen rantaan mennessä oli savusauna ihanine tuoksuineen. Se oli musta kuin mikä, joten hieman pelottavakin. En muista kylpeneeni siinä, mutta pellavan loukutus-päivät muistan hyvin. Lihdattiin rautapiikkien läpi ja loukutettiin. Olin jollakin lailla apuna ja toissani yritin, koska muistan kipeät käsivarret ja äärettömän väsymyksen.

Kaikkein mieluisin tässä talossa lienee ollut joen ranta, kävimme nimittäin siellä pyykillä, äiti, Helvi, Maire ja minä, ja aikaa oli varattu koko päivä. Ison muuripadan ja tulen hoitaminen kuin sanattomasta sopimuksesta kuului Helville. Sen kanssa täytyi olla äärimmäisen varovainen, koska siinä oli myrkyä, lipeää. Aine oli valkoista kuin sokeri kiiltävässä peltipurkissa, jonka kannessa komeili pääkallo ja varmasti kaksi sääriluuta vinoristissä. Purkin säilytyspaikka oli korkealla puun ja oksan välissä. Valkoiset pestiin tai oikeastaan keitettiin pesun jälkeen myrkkypadassa.

Äiti hankasi vaatteita lasisella pyykkilaudalla korkeajalkaisessa puisessa, soikeassa pyykkipunkassa. Maire oli työn touhussa ja huuhteli vaatteet joessa, mutta itseni näen sieluni silmillä hyppelemässä joen kivillä, keräilemässä pellolla kukkia ja ennen kaikkea korkealla koivun hangassa istuvana.

Marja Huoviala (s. Pellikka)
Tampere

Kosken Leinosten Hanna ja Matti sekä keskellä naapurin tyttö Hanna Valkeapää kesällä 1942. Takana näkyy rantakeinu ja pärentekokone (pärehöylä).

Julkaisemme vanhoja valokuvia. Lähettäkää niitä toimitukseen palautuskuoren kanssa.

Kiitos